

Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomířská 1359

ŠKOLNÍ PLÁN PRIMÁRNÍ PREVENCE

(MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM)

ŠKOLNÍ ROK 2015/2016

VYPRACOVALA: Orleana Šindelářová, metodik prevence

SCHVÁLILA: Mgr. Marie Šnajdrová, ředitelka školy

OBSAH PROGRAMU

1. ÚVOD

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA

3. PORADENSTVÍ, PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

4. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU ŠKOLY

5. CÍLE PREVENCE

6. TÉMATICKÉ BLOKY VE VÝUCE

6.1 - 1. stupeň

6.2 - 2. stupeň

7. SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

7.1 DLOUHODOBÝ PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE

8. PROGRAM PROTI ŠIKANĚ

8.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

8.2 ŠIKANA Z POHLEDŮ PARAGRAFŮ

8.3 PREVENCE ŠIKANY

8.4 VYŠETŘOVÁNÍ ŠIKANY

8.5 SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI

8.6 POSTUP RODIČŮ PŘI PODEZŘENÍ NA ŠIKANOVÁNÍ

9. BOZP VZHLEDEM K ŽÁKŮM

10. SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

11. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

11.1 POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ VÝSKYTU NÁVYKOVÝCH LÁTEK VE ŠKOLE

11.2 POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ PODEZŘENÍ NA ŠIKANU

12. PREZENTACE SYSTÉMU PRIMÁRNÍ PREVENCE

13. NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

13.1 AKCE ŠKOLY

13.2 VOLNOČASOVÉ A MIMOŠKOLNÍ AKTIVITY

14. ADRESÁŘ ORGANIZACÍ

15. HODNOCENÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE ZA ŠKOLNÍ ROK 2014/2015

1. ÚVOD

Hlavním úkolem MPP je seznamovat žáky, pedagogy, rodiče s problematikou sociálně patologických jevů, preventivně působit na žáky, zkvalitňovat klima a prostředí školy, zapojit učitele do MPP, spolupracovat s rodiči, využívat nových metod, nabídnout žákům se zúčastnit různých zájmových i mimoškolních aktivit, vést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit kvalitní hodnotový žebříček.

Uvědomujeme si, že nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem a děti patří k nejohroženější skupině. Proto klademe na primární prevenci velký důraz. Snažíme se poskytnout žákům co nejvíce informací o dané problematice, podaných přiměřeně věku žáků a na toto téma s nimi hovořit i na neformální úrovni. Primární prevence je tedy zaměřena na osvětu všech žáků naší školy, respektuje jejich věk a osobností zvláštnosti.

Minimální preventivní program je vydán na základě Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (MŠMT ČR č. j.:20 006/2007/51).

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA

Naše škola se nachází ve středních Čechách v kolínském okrese. Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomířská 1359 má tyto součásti: Základní škola speciální, Základní škola praktická, Praktická škola dvouletá, Kurz pro získání základů vzdělání a školní družina.

Ve školním roce 2015 - 2016 má Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomířská 1359 v 12 třídách 77 žáků a 5 účastníků kurzu pro doplnění vzdělání poskytované základní školou speciální, z toho ve třídách:

4 třídy základní školy praktické – 38 žáků

5 tříd základní školy speciální – 25 žáků

2 třídy střední školy – praktické školy dvouleté – 14 žáků

Školní vzdělávací program Základní školy a Praktické školy, Český Brod, Žitomířská 1359 má celkem čtyři samostatné vzdělávací programy určené pro jednotlivé stupně a typy školy – Učíme se pro život 1 - ZŠpr, Učíme se pro život 2 –ZŠsp (díl A a B), Učíme se pro život 3 - ZŠ, Učíme se pro život 4 - SŠ. Toto členění vychází ze struktury školy, která se skládá ze ZŠ praktické, ZŠ speciální, 1. stupně ZŠ a SŠ - praktické školy dvouleté.

Škola se pravidelně prezentuje na mimoškolních akcích, kde jsou naši žáci mimořádně úspěšní. Pravidelně prezentujeme výrobky žáků na jarní či vánoční výstavě v prostorách Galerie Šatlavy v Českém Brodě. O Vánocích a Velikonocích žáci představují vlastní výrobky přímo ve škole a v těchto dnech je možné si prohlédnout i prostory školy. V naší škole pravidelně pracuje také asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním. Pomáhá učitelům v hodinách při výuce a dále při řešení různých problémů. Existence této funkce ve

škole je velkým přínosem, zejména v práci se žáky s výchovnými problémy a s komunikací se sociálně znevýhodněnými rodinami.

Při tvorbě minimálního preventivního programu se vycházelo z těchto dokumentů:

- Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem;
- Zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi;
- Zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 103/2014 Sb.,
- Vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů;
- Metodickým pokynem MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 20 006/2007-51;
- Metodickým pokynem MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, čj. 14 423/99-22;
- Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6
- Metodickým pokynem MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, čj. 37 014/2005-25;
- Metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví; č. j. 10 194/2002-14;
- Metodickým doporučením MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č. j. MSMT-43301/2013;
- Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, MŠMT

3. PORADENSTVÍ, PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci, komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence, koordinuje předávání informací o problematice sociálně patologických jevů.

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi v svém vývoji, sebe pojetí, komunikací s druhými apod. Učitelé informují výchovného poradce o těchto problémech a ten potom navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče, jedná se sociálním odborem.

Pedagogové se v rámci výuky věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, provádějí průběžnou diagnostiku třídy a žáků, na pedagogických radách hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči svých žáků jak prostřednictvím třídních schůzek, tak i individuálních konzultací i jiných případných osobních setkání

Ředitel školy sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů, svolává v případě potřeby výchovnou komisi, sleduje problematiku v kontextu celé školy.

Výchovný poradce

- konzultační hodiny: pondělí 8:00 - 9:30 hod., středa 10:00 - 12:30 hod.
- v naléhavém případě kontaktovat výchovného poradce či třídního učitele
- nástěnka ve vestibulu školy

Metodik prevence

- konzultační hodiny: středa 8:00 - 9:30 hod., čtvrtek 12:00 - 13:30 hod.
- v naléhavém případě kontaktovat metodika prevence či třídního učitele
- nástěnka ve vestibulu školy

4. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU ŠKOLY

Monitoring současného stavu školy je prováděn formou anonymního dotazníkového šetření a také formou rozhovorů s žáky v rámci hodin VO a VkZ, případně v třídnických hodinách.

Klima školního prostředí:

Na kvalitu vzdělání a výchovu žáků má značný vliv to, zda žáci chodí do školy rádi, nebo se v ní dobře cítí.

Z hodnocení žáků vyplynulo, že školní atmosféra je pozitivní. Škola se jim líbí, cítí se zde bezpečně.

Mají ve škole kamarády a nijak si neubližují, jen si někdy nadávají.

Žáci na 1. stupni by se v případě potřeby obrátili se svým problémem na třídního učitele, žáci na 2. stupni většinou na paní ředitelku. Někteří žáci uvádějí, že „nikomu protože to stejně nemá cenu“.

Ve škole si žáci nejvíce váží akcí, které škola pořádá a také svých kamarádů.

Nemalý vliv na vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky může mít důvěra ve férové jednání.

Při hodnocení důvěryhodnosti svých učitelů bylo toto hodnocení velmi individuální s ohledem na jednotlivé pedagogy. Jsme malá škola, všichni se zde dobře znají. Žáci hodnotili učitele podle oblíbenosti.

Rodinné zázemí

Žáci uvádí, že mají se svými rodiči dobré vztahy. Sdělují jim, kam jdou a kde tráví svůj volný čas. Rodiče se jim prý věnují „tak akorát“. Většina žáků se domnívá, že rodiče mají zájem o výsledky jejich práce a chování ve škole.

Monitoring výskytu rizikových projevů chování mezi žáky naší školy

V rámci předcházení projevům rizikového chování se snažíme eliminovat počet míst, kde by k nim mohlo skrytě docházet. Mezi riziková místa je nutno obecně zařadit WC a umývárny (v jednotlivých podlažích školy). Ve všech uvedených prostorách jsou určeny dozory, které vykonávají pedagogičtí pracovníci.

5. CÍLE PREVENCE

1. Usilovat o dobré vztahy žáků mezi sebou, čímž předem zabráníme šikaně na škole. Vytvoření třídních pravidel.
2. Snížit počet nežádoucích patologických jevů na naší škole. Prevence ve třídách.
3. Zapojovat žáky do soutěží a akcí organizované školou - žáci se naučí pozitivně vnímat a vážit si sebe samých.
4. Pravidelně využívat tělocvičnu, která slouží jako motivační prvek za plnění povinností. Žáci naučí dodržovat pravidla chování o velké přestávce v tělocvičně a zvládat nepřiměřené emoce.
5. Snižovat záškoláctví, pomocí neustále kontroly a spolupráce s rodiči.
6. Rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s drogami.
7. Zapojit žáky do mimoškolních akcí, určené dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí, které organizuje občanské sdružení Leccos.
8. Zaměřit se na včasné rozpoznání domácího násilí.
9. Naučit žáky správně využívat volný čas.
10. Vysvětlit žákům rizika šikany a kyberšikany.
11. Vysvětlit žákům mladším 10let riziko spojená s kouřením, učitel je říci Ne.
12. Spolupráce s Leccos o.s. při předcházení negativních jevů u žáků

CÍLOVÉ SKUPINY: žáci, pedagogové, rodiče

6. TEMATICKÉ BLOKY VE VÝUCE

6.1 - 1. stupeň

Český jazyk a literatura

- základní hygienické, pracovní a estetické návyky
- základní komunikační pravidla - pozdrav, oslovení, tykání, vykání, prosba, poděkování
- pravidla společenského chování v kulturních zařízeních
- návštěva kulturních představení

- kultivovaný projev
- čtení romských časopisů – Kereka
- povídaní o Romech a dalších minoritách
- život Romu a minorit u nás a ve světě
- zdvořilé vystupování

Člověk a jeho svět

- zásady zdravého životního stylu
- tolerance a odlišnosti mezi lidmi
- základní práva dětí
- chování v krizových situacích
- vztahy mezi spolužáky
- základní hygienické návyky
- moje rodina, vztahy v rodině
- základy společenského chování
- osobní hygiena
- zásady zdravé výživy
- odpočinek – správná volba
- látky, které zdraví prospívají a které ho poškozují
- předcházení škodlivým vlivům
- světový mír
- mezilidské vztahy
- kulturní rozdíly
- zaměstnání rodičů
- čísla rychlé pomoci
- zásady bezpečného chování

Hudební výchova

- kultivované vystupování
- národní kultura
- kultura jiných národů
- akceptování jiných kultur
- státní hymna
- písně jiných národností

Výtvarná výchova, Člověk a svět práce

- zhotovování výrobku do různých výtvarných soutěží, zpracování obrázku s protidrogovou tematikou

Tělesná výchova

- kladný vztah ke sportu
- sport jako součást života
- psychická odolnost vůči negativním vlivům okolí
- zdravá soutěživost
- trampolining
- správné využití volného času
- kolektivní sporty

6.2 - 2. stupeň

Český jazyk a literatura

- formy společenského styku
- práce s romskými časopisy
- návštěva kina
- čtení novin, časopisů

Výchova k občanství

- práva a povinnosti žáků
- volnočasové aktivity
- život v rodině a mimo ni
- naše vlast – státní symbol – způsob jejich používání
- šikana – vysvětlení pojmu
- šikana a zákon
- kyberšikana
- práce s internetem
- listina základních lidských práv a svobod
- sociální hry
- volba povolání
- vztahy mezi lidmi
- problémy lidské nesnášenlivosti
- Ústava a zákony
- rozmanitost kultur
- kulturní tradice a hodnoty
- základy sexuální výchovy
- práce, zaměstnání, povolání
- návykové látky a zákon
- rizika návykových látek
- pohlavní nemoci
- první pomoc

Dějepis

- drogy v dějinách lidstva
- význam dějin jako sdělení minulosti
- náboženství, kultura
- historie Romů

Chemie

- omamné látky a jejich složení
- působení drog na člověka
- výstražné symboly

Přírodopis

- zvířata – vztah, životní potřeby, význam pro člověka, bezpečné chování
- rostliny
- zdravý způsob života
- péče o zdraví
- lidské tělo
- kouření
- drogy
- neplánované těhotenství

Tělesná výchova

- kladný vztah ke sportu
- sport jako součást života
- psychická odolnost vůči negativním vlivům okolí
- zdravá soutěživost
- trampolining
- správné využití volného času
- hra fair - play

Informatika

- vyhledávání důležitých informací na internetu
- školní řád a mobilní telefon
- práce s internetem
- práce s PC zdraví
- správné využívání volného času
- bezpečnost při používání internetu a mobilního telefonu
- počítačové hry a závislost

Zeměpis

- spolupráce s členskými státy EU
- makroregiony světa
- politická problematika
- světadíly
- kultury

Výtvarná výchova, Člověk a svět práce

- zhotovování výrobku do různých výtvarných soutěží, zpracování obrázku s protidrogovou tematikou

Výchova ke zdraví

- péče o zdraví
- civilizační choroby
- infekční nemoci
- sebepoznání
- sociální hry
- komunikace a mezilidské vztahy
- společenské chování
- výživa

7. SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

7.1 DLOUHODOBÝ PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE

Naše škola spolupracuje s Občanským sdružením LECCOS. V rámci primární prevence se do programu primární prevence Leccos zapojí 3 třídy druhého stupě základní školy praktické. Jedná se o tyto třídy: II. třída (4.,5.,7.), III. třída (5.,6.,7.), IV. třída (7.,8.,9.). Celkem se uskuteční 9 pracovních bloků – celkem 21 hodin. Tematickými okruhy by měly být komunikace, internetová bezpečnost, povolání, šikana. Preventivní program je vytvořen přímo pro danou třídu a jednotlivé bloky na sebe navazují. Žáci se z jednotlivých bloků odnášejí nové zkušenosti, a pokud si sami něco zadají za cíl, vyvěsí si celé znění ve třídě. Prevenci vedou dva zkušení lektori LECCOS o. s. Lektori se zaměří na prohlubování znalostí a dovedností formou zážitkové pedagogiky. Témata jednotlivých lekcí jsou specifická pro danou skupinu (třídu). Zpětná vazba probíhá formou pohovoru s třídním učitelem a zprávou pro metodika prevence. Žáci spolu třídním učitelem budou nejen naslouchat lektorům, ale sami si veškerá setkání zahrají v situačních hrách.

8. PROGRAM PROTI ŠIKANĚ

8.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Šikana označuje fyzické i psychické omezování či týrání jedince v kolektivu. Dochází k ní ve všech skupinách věkových i sociálních. Setkat se s ní můžeme v jakémkoliv typu škol a školských zařízeních, ...

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu s následky především na psychickém zdraví. Jejich znaky je možno rozdělit podle různých hledisek přibližně do následujících skupin: verbální přímé a nepřímé fyzické přímé a nepřímé aktivní a pasivní.

Nejčastější nepřímé a přímé varovné signály šikanování

Varovné signály šikany - nepřímé (jednotlivě mohou mít i jiné příčiny, ale je vhodné zvýšit pozornost) Dítě je stranou od ostatních (např. o přestávkách), zdá se, že nemá kamarády.

Přestávky tráví v bezpečné blízkosti učitelů. Dítě je zaražené, posmutnělé až depresivní, nemluví (stává se uzavřeným). Dítě působí smutně, nešťastně, stísněně, má blízko k pláči. Dítě má poruchy spánku, zdají se mu hrůzostrašné sny. Dojde k výraznému zhoršení prospěchu, je nesoustředěné, bez zájmu. Začne vyhledávat důvody pro absenci ve škole - časté omluvenky z důvodu nevolnosti, pobolívání hlavy, břicha apod. Do školy nebo ze školy chodí oklikami. Má často potrhané oblečení, poškozené školní pomůcky nebo pomůcky chybí. Často mu nevychází kapesné, ztrácí ho, chybí mu peníze. Dítě o přestávkách nesvačí, i když dostává z domu svačiny a obědy má zajištěné. Má často různá zranění - odřenyiny, modřiny, lehký otřes mozku, naraženou kost nebo zlomeninu, popáleniny na ruce apod. – a nedokáže to uspokojivě vysvětlit. Při týmových sportech bývá volen mezi posledními. Má-li mluvit před třídou je nejistý a ustrašený. Vyhróžuje sebevraždou, nebo se o ni dokonce pokusí.

Varovné signály šikany – přímé (neprodleně začít řešit) Soustavné posměšné poznámky, nadávky, hrubé žerty, hanlivá přezdívka – rozhodující podmínkou je, do jaké míry je žák tímto zranitelný, těžko to snáší a trpí tím. Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým

tónem. Jednostranné vyžadování věcných či peněžních darů pod pohrůzkou násilí nebo hrozbou odpírání kamarádství. Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich. Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje – např. jeden žák vystupuje vůči druhému v roli „sluhy“/“otroka“ (nosí mu věci, tašku, svačinu, maže za něj tabuli apod.) Opakované rvačky se zřejmým nepoměrem sil nebo marnou snahou jednoho ze situace uniknout – honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.

8.2 ŠIKANA Z POHLEDU PARAGRAFŮ

V právní praxi bývá pojem šikana používán jako synonymum pro „úmyslné jednání, které je namířeno proti jinému subjektu, a které útočí na jeho důstojnost“. Z hlediska výkladu pojmu šikanování není důležité, zda k němu dochází slovními útoky, fyzickou formou, nebo hrozbou násilí. Rozhodující je, kdy se tak děje úmyslně.

Dále musí být splněny tyto podmínky

- pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
- musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

U trestných činů, jejichž podstatou byla šikana, lze proto předpokládat, že právě s ohledem na rozšiřující se případy podobných jednání bude skutek za trestný čin považován. Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví

- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být starší 15 let (15-18 let mladiství). K trestní odpovědnosti mladších 15 let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postiženi jinak, případně mohou být postiženi rodiče. Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může nad ním být stanoven dohled. Pokud jde o trestní sazby, je v případě šikany možný i jednočinný skutek, tzn., že jedno jednání může být kvalifikováno jako více trestných činů.

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

8.3 PREVENCE ŠIKANY

- třídní učitelé neustále pracují s celou třídou jako celkem, případné agresory vedou ke zkrocení emocí a potencionálním obětím záměrně povzbuzují sebevědomí
- posílené dozory během přestávek i na odlehlých místech, kde může eventuálně docházet k šikaně
- snaha odhalit šikanu formou rozhovorů se žáky a formou dotazníků
- různé sociální hry zaměřené na odplavení stresu, agresivity, ale hlavně zaměřené na pěstování empatií
- práce s potencionálními agresory a oběťmi, která spočívá v neustálých rozhovorech zaměřených na ...
- spolupráce s institucemi, které se šikaně věnují
- prevence šikany je zapracována ve vyučovacích předmětech vzdělávacího programu školy
- prevence šikany provází žáky nejenom v době vyučování, ale v družině, na různých školních akcích
- zvyšujeme povědomí pedagoga o problematice šikany

8.4 VYŠETŘOVÁNÍ ŠIKANY

Schéma pro řešení počáteční šikany, kdy agresori ještě nevnutili násilí ostatním a většina dětí není na jejich straně:

- a) Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování
- b) Rozhovor s informátory a oběťmi
- c) Nalezení vhodných svědků
- d) Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
- e) Ochrana oběti
- f) Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
- g) Výchovní komise

h) Rozhovor s rodiči oběti

i) Práce s celou třídou

4. Některé omyly:

a) snaha vyšetřovat údajné agresory hned na počátku a ještě k tomu před třídou

b) bezprostředně konfrontovat výpověď týraného žáka s výpověďmi jeho mučitelů

5. Pokročilá stádia by měli řešit pouze specialisté na problematiku školního násilí a šikanování ve spolupráci se školou.

8.5 SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI

Policie České republiky, Český Brod

Pedagogicko psychologická poradna, Kolín

Prostor o.s., Kolín

Odbor péče o rodinu a dítě, MěÚ Český Brod

Úřad práce Český Brod

Leccos o.s. Český Brod

8.6 POSTUP RODIČŮ PŘI PODEZŘENÍ NA ŠIKANOVÁNÍ

1. Zjistěte od dítěte dopodrobna, co se stalo, kdy se to stalo a kde. Vyptejte se, kdo všechno byl situaci přítomen. Je důležité, aby rozhovor s dítětem probíhal v atmosféře důvěry a podpory.

2. Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce, viz dále šikana a paragrafy).

3. Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chatu, chalupu či k prarodičům.

4. Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte dítě doma, ale pozor – zvažte, zda v jeho situaci může být samo.

5. Znovu ubezpečujte dítě, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.

6. Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy". Neomlouvejte sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

7. Hledejte, jak dítěti dále pomoci prostřednictvím příslušného odborníka.

Doporučujeme všimnout si zejména těchto projevů chování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo).
- Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Zpracováno dle internetu

9. BOZP VZHLEDEM K ŽÁKŮM

Právní předpisy:

Listina základních práv a svobod

Metodickým pokynem MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, čj. 37 014/2005-25;

Vnitřní předpisy:

Školní řád, který stanovuje následující pravidla

- Zákaz kouření ve škole a v areálu školy
- Zákaz používání alkoholických nápojů a užívání a držení omamných látek
- Zákaz nošení zbraní, používání mobilů v hodinách, pořizování obrázků a videí
- Žák je povinný oznámit školní úraz, následně se úraz zapíše do Knihy úrazu, zranění se oznámí rodičům prostřednictvím žákovské knížky, následně dochází k ošetření u příslušného lékaře
- Zákaz sedění na lavicích, zákaz házení předmětů z oken
- Žák musí mít ve škole přezůvky a vhodnou obuv na tělocvik

10. SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Všichni pedagogičtí pracovníci si své vzdělání neustále doplňují. Využíváme nabídek Středočeského kraje a různých jiných organizací, které přichází s novými a zajímavými semináři pro pedagogy. Z nabídek zasílaných škole je každoročně připraven plán školení, seminářů, přednášek, odborných výcviků a dalších aktivit. Dle seznamu aktivit si pedagogové vybírají akce, kterých se zúčastní, následně zpracují jejich hodnocení a seznámí se závěry ostatní kolegy. Vyučující se vzdělávají také v oblasti hudební výchovy, výtvarné výchovy, pracovní výchovy, fyziky, matematiky.

11. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

11.1 POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ VÝSKYTU NÁVYKOVÝCH LÁTEK VE ŠKOLE

V případě podezření: výchovný poradce, příp. třídní učitel, vychovatel provede diskrétní šetření, pohovor, doporučí rozhovor s odborníkem (výchovný poradce, Pedagogicko-psychologická poradna, Linka důvěry, zdravotnické zařízení, kontaktní centrum...)

Potvrzené důvodné podezření: kontaktuje rodiče /zákon. zástupce/, upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drog (i nebezpečí z předávkování hraničí s bezprostředním ohrožením života)

Při negativní reakci rodičů na sdělení a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí sociální odbor.

V akutním případě, při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování – ředitel nebo výchovný poradce kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče.

V případě dealerství, podezření na porušení § 217 trest. zák. (ohrožení mravní výchovy dítěte), nebo zanedbání povinné péče oznámí věc Policii ČR.

Zpracováno dle pokynu MŠMT

11.2 POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ PODEZŘENÍ NA ŠIKANU

Mezi čtyřma očima vyslechnout více nezaujatých svědků / spolužáků /.

Vést písemný záznam, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech. Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany, požádat je o spolupráci.

Vyslechnout oběť – citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečnost a důvěrnost informací, vše zapisovat nebo nahrávat.

Vyslechnout agresory – překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí.

Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.

Požádat vedení školy o svolání výchovné komise / vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, psycholog /. Ta posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku a jejich potrestání.

Pozvat individuálně k jednání rodiče agresorů, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvážit oznámení Policii ČR – závisí na věku agresorů, na intenzitě a závažnosti šikany.

Rozebrat situaci se třídou, prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků.

Pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by odejít agresor, nikoli oběť.

Zpracováno dle pokynu MŠMT

12. PREZENTACE SYSTÉMU PRIMÁRNÍ PREVENCE

Minimální preventivní program je zpřístupněný veškeré veřejnosti, a také rodičům na webových stránkách naší školy. Pro pedagogický sbor je umístěn na viditelném místě ve sborovně školy. O připravovaných akcích jsou žáci pravidelně informováni prostřednictvím třídního učitele, rodiče jsou informováni zápisem v žákovské knížce a pedagogové se s akcemi seznamují na provozních poradách školy. Veškeré zprávy a postřehy výchovného poradce a metodika prevence z akcí, které již proběhly, jsou vyvěšeny na nástěnce ve třídách a ve vestibulu školy. Pro informovanost široké veřejnosti jsou informace o akcích pravidelně otištěné v regionálním deníku.

13. NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

13.1 AKCE ŠKOLY

Září:

Jičín – město pohádek
Cvičení v přírodě

Říjen:

Halloweenské strašidlení
Rybářské závody

Listopad:

Škola v lese
Kopaná – Turnaj o Pohár 17. listopadu

Prosinec:

Mikuláš a Čert ve škole
Vánoční výstava
Vánoční turnaj v přehazované
Výstava betlémů v kostele s. Gotharda v Českém Brodě

Leden:

Zimní radovánky
Exkurze do odborných učilišť
Sněhuláci pro Afriku

Únor

Masopust

Březen:

Cvičení v přírodě
Kopaná – Velikonoční turnaj
Sázení stromků – projekt s MěÚ Český Brod a Českobrodskými lesy
Návštěva v ZOO Praha - Adopce zvířátka v ZOO Praha

Duben:

Slet čarodějnic
Dopravní soutěž
Den Země – Zasad' svůj strom
Rybářské závody

Květen:

Dopravní soutěž
Lehkoatletický čtyřboj
Cvičení v přírodě

Červen:

Den dětí
Loučení se školou
Školní letní olympiáda
Turnaj ve vybíjené
Školní výlet
Akce se v průběhu školního roku doplňují.

Během celého školního roku se konají následující akce:

Poznávání profesí – besedy s lidmi různých profesí – předprofesní příprava

Srdíčkový den – „Život dětem“

„Červená stužka“

Projektové vyučování

Školní soutěž ve sběru papíru a dalších odpadních surovin

Sběr kaštanů, žaludů a dalších plodů ve spolupráci ČRS Český brod

Projekt EKOŠKOLA Sdružení Tereza

Recyklohraní

Návštěvy knihovny – rozvoj čtenářství

Výchovné koncerty

Divadelní představení pořádaná MIKC Český Brod

Návštěvy výstav v podlipanském muzeu a galerii Šatlava v Českém Brodě

Vlastivědné exkurze – poznáváme Kolínsko, Českobrodsko

Exkurze do odborných učilišť

Školní výstavy a prezentace

Výtvarné soutěže – různá témata a pořadatelé

Sportovní turnaje a soutěže: florbal, sálová kopaná, přehazovaná, stolní tenis, kopaná, kuželky, nohejbal, lehkooatletický čtyřboj, rybářské závody

Dopravní soutěže, jízda zručnosti

Cvičení v přírodě

Projekt Přívětivý Český Brod – účast na akcích tohoto projektu

Projekt „Sdílené radosti a strasti základních škol ORP Český Brod“ – pokračování úspěšného projektu Města Český Brod a MAS Pošembeří

Projekt „Zvyšování sociálních dovedností k maximálně možné integraci a inkluzi“

Vystoupení žáků školy v Penzionu ANNA Český Brod a Zvoneček Bylany – Vánoce, Velikonoce, Den matek, Masopust

Vlastní akce tříd

13.2 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A MIMOŠKOLNÍ AKTIVITY

Volnočasové aktivity

Aktivity probíhají ve škole během celého školního roku. Žáci mají možnost výběru mezi následujícími aktivitami, které nabízí škola.

sportovní hry

hudebně – dramatická výchova

práce na počítači

rodinná výchova

estetická výchova

sportovní hry

environmentální výchova

multikulturní výchova

osobností a sociální výchova

Tyto akce můžeme zařadit k pravidelným akcím školy. Některé z nich jsou pod záštitou naší školy.

Jarní výstava

Výtvarné soutěže

Besedy v knihovně

Přírodovědné soutěže
Dopravní soutěže
Lehkoatletický čtyřboj
Kopaná
Vybíjená
Život dětem – dle nabídky
Divadelní a filmová představení
Rybaření
Další akce, které má pod záštitou občanské sdružení LECCOS s mateřským centrem Kostička,
Města Český Brod a dalších partnerů

14. ADRESÁŘ ORGANIZACÍ

Policie ČR - služebna Český Brod tel.: 321 622 361, 321 622 362
Městská policie Český Brod tel.: 321 612 156, mobil: 736 675 756
Centrum drogové prevence tel.: Kolín 321 724 103
Národní linka prevence AIDS tel.: 800 144 444
Linka bezpečí dětí a mládeže tel.: 800 155 555
PPP Kolín tel.: 321 722 116
SPC Kolín tel.: 321 729 600, 321 723 092
Vzkaz domů (dítě na útěku) tel.: 800 111 113
Občanské sdružení Prostor
Hasičský záchranný sbor, Český Brod
Občanské sdružení LECCOS, Český Brod tel.: 321 621 712, 733 118 796
Prostor plus o.p.s. - K-centrum, Kolín tel.: 777 847 071
Středisko výchovné péče Kolín tel.: 777 738 794
Linka důvěry tel.: Kladno 312 684 444, Kutná Hora 327 511 111
OSPOD Český Brod tel.: 321 612 126

15. HODNOCENÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE ZA ŠKOLNÍ ROK 2014/2015

Ve školním roce 2014/2015 se na plnění minimálního preventivního programu podíleli všichni pedagogičtí pracovníci. Naše škola spolupracuje v rámci primární prevence s Občanským sdružením LECCOS. Do celoročního projektu se zapojili 4 třídy druhého stupě základní školy praktické. Jedná se o tyto třídy: II. třída (4., 5., 6.), III. třída (4.,6.,7.), IV. třída (7.,8.) a V. třída (9.) Celkem se uskutečnilo 7 pracovních bloků – celkem 17 hodin. Preventivní program, byl vytvořen přímo pro danou třídu a jednotlivé bloky na sebe navazovaly. Zkušení lektori se zaměřili na prohlubování znalostí a dovedností formou zážitkové pedagogiky, volili témata specifická pro danou skupinu. Zpětná vazba je zajištěna formou pohovoru s třídním učitelem a zprávou pro metodika prevence. Pracuje se s kolektivem i s jednotlivci a velmi důležitá je skupinová dynamika. Samotná práce s dětmi byla ku prospěchu pracovní skupině a třídy zaznamenaly pokroky ve zlepšení vztahové spolupráce.

V rámci primární prevence se naše škola zapojila do projektu OP VK - : „Vzdělání pro zdraví na základních školách“ o.p.s. Prostor plus. V každé zapojené třídě byly uskutečněny čtyři bloky vzdělávání s časovou dotací vždy 2 hodiny pro 4. a 5. ročník a 3 hodiny pro 6. až 9. ročník.

V loňském školním roce pokračovala spolupráce s vychovatelkami při prevencí ve školní družině. Ve školní družině dále byly organizovány různé soutěže a akce, které měli naučit žáky vztahovým situacím, kooperaci, kompromisu a pomoci druhému.

Primární prevence se prolíná do řady vzdělávacích předmětů na obou stupních základní školy praktické, dle schopností žáků se s ní setkávají i také žáci základní školy speciální a obou ročníků praktické školy. Setkávají se s ní v hodinách českého jazyka a literatury, tělesné výchovy, výtvarné výchovy, chemie, fyziky, dějepisu, výchově k občanství, výchově ke zdraví a v rodinné a zdravotní výchově.

Nezapomíná se na vztahy mezi žáky, vzájemnou pomoc, ale i samostatnost, sebepoznávání, seberealizaci a aktivní trávení volného času jednotlivých žáků. Na naší škole úspěšně funguje jako jedna z forem prevence negativního chování žáků v době velké přestávky tzv. program „Aktivní přestávka“. Zde mají žáci možnost navštěvovat v době hlavní přestávky tělocvičny a zapojit se do sportovních nebo relaxačních aktivit, které jsou motivací a také odměnou pro žáky. Tuto aktivitu hodnotíme jako velmi úspěšnou, jelikož se prolíná celou školou a spolupodílí se na ní většina pedagogických pracovníků.

K prevenci by se dala připojit i aktivní pomoc při prodeji srdíček a dalších upomínkových předmětů ve prospěch Nadace Život dětem. Zde si žáci na živo vyzkouší, jak náročné je někoho přesvědčit, aby vykonal něco dobrého pro druhé. Při prodeji získávají naši žáci zkušenosti z etikety a pravidel slušného chování a samozřejmě se učí přijímat kritiku a odmítnutí.

I ve školním roce 2014 - 2015 jsme usilovali ve škole o snížení absence některých žáků způsobené nejvíce skrytým záškoláctvím a nezájmem rodičů. Spolupráce s některými zákonnými zástupci je velmi komplikovaná, někteří zákonní zástupce docházku svých dětí nepovažují za důležitou. Častější pohovory se zákonnými zástupci problémových žáků a jednání výchovné komise přinesly mírný pokles zameškaných hodin u některých žáků.

Nadále spolupracujeme s občanským sdružením LECCOS, kdy se u rizikových žáků zapisuje docházka a předává dennímu klubu Zvonice. Žáci vědí, že nemohou trávit odpoledne v klubu, pokud nejsou ve škole. Volnočasové aktivity nabízené pro děti jsou nejvíce přístupné žákům ze sociálně slabých rodin. Ve spolupráci se školou získávají nové zkušenosti a prožívají nové

zážitky. Jako problematické vidíme ze strany školy, že někteří žáci, kteří by potřebovali navštěvovat nízkoprahové centrum a jeho aktivity, nebyli do tohoto centra přijati.

Vzhledem ke skutečnosti, že na naší škole se vzdělávají žáci s kombinovaným postižením, je minimální preventivní program zaměřen mimo jiné i na podporu výchovy ke vzájemné toleranci a kooperaci. Vyzdvihujeme potřebu chápat a respektovat jeden druhého. Žáci se učí empatickému přístupu k druhým, sociálním zdatností a dovednostem. V rámci udržitelnosti pokračujeme v projektu OP VK „Zvyšování sociálních dovedností k maximální možné integraci a inkluzi“, jehož cílem bylo naučit a rozvinout u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami takové sociální dovednosti, které by umožnily a podpořily integraci a uplatnění těchto žáků v dalším výchovně vzdělávacím procesu. V loňském roce byl tento projekt na škole dále udržován a rozvíjen zejména formou společných her, neobvyklých aktivit a tvořivých činností v rámci nepovinných předmětů. Je rozdělen do tří oblastí vyplývajících z průřezových témat - Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Osobnostní a sociální výchova.

Naše škola spolupracuje s praktickými školami v blízkém okolí. Vzájemně pořádáme různé zajímavé a pro žáky přitažlivé akce a soutěže

Zpracovala: Orleana Šindelářová, metodik prevence

Schválil: Mgr. Marie Šnajdrová, ředitelka školy

Projednáno Pedagogickou radou dne 1. září 2015

Český Brod, 4. 9. 2015